

Systematická péče o duševní zdraví nastávajících maminek v Česku zaostává. Pilotní projekt to chce změnit

U jedné z deseti žen se během těhotenství rozvinou příznaky deprese, depresivní příznaky se od porodu do 1 roku po porodu objevují u 1 z 6 žen. Depresi také často doprovázejí úzkostné poruchy – ve třetím trimestru se vyskytují u přibližně 20 % žen a závažné psychotické poruchy pak v tomto období postihují přibližně 1 % žen. V Česku proto odstartoval pilotní projekt screeningu psychických obtíží v těhotenství a po porodu, který vytvořili vědci z Národního ústavu duševního zdraví.

Stačí 5-10 minut

V Česku je problematika psychických poruch v perinatálním období (tj. v období od počátku těhotenství do jednoho roku věku dítěte) výrazně podceňována. „Duševní zdraví ženy v tomto období je přitom extrémně důležité pro komplexní vývoj dítěte. Nesmíme také zapomínat na to, že duševní onemocnění u ženy značně ovlivňuje i život jejího partnera a nejbližší rodiny. Výzkumníci z London School of Economics vyčíslili celospolečenský dopad duševních nemocí v těhotenství a po porodu, které se vyskytnou ve Velké Británii za jeden rok, na 8,1 miliard liber. U nás však dosud neexistuje systematická primární prevence perinatálních duševních poruch. Informace dostupné veřejnosti jsou minimální,“ vysvětluje MUDr. Antonín Šebela z Národního ústavu duševního zdraví. Tamější vědci proto připravili screeningovou metodu, která se úspěšně testuje v porodnici Nemocnice Neratovice.

„První kontakt v rámci screeningu se odehrává přes webový odkaz umístěný u formuláře Přihlášení k porodu v Nemocnici Neratovice či při osobní registraci k porodu. V dalších kontrolních bodech (36. týden těhotenství a před propuštěním z porodnice) maminka vyplní screeningový formulář na tabletu, který jí předá sestra v Nemocnici Neratovice. K vyplnění formuláře stačí 5-10 minut,“ popisuje doktor Šebela. Po vyplnění formuláře se data automaticky přepočítají dle celosvětově uznávaných cut-off skóru a druhý den přijde ženě a perinatální ambulanci NUDZ email s výsledky. „V případě, kdy je vše v pořádku, je automaticky odeslán email s negativním výsledkem a poděkováním za spolupráci. V případě pozitivního screeningu je žena pomocí automatického emailu informována o tom, že se jí ozve sestra z perinatální ambulance NUDZ a nabídne podrobnější vyšetření u nás v ambulanci,“ vysvětluje doktor Šebela.

Kladné ohlasy motivují k rozšíření projektu, vzniká i aplikace pro veřejnost

„Screening duševních poruch v těhotenství a po porodu, který už v některých vyspělých zemích běží, považujeme za důležitou součást preventivní péče. Naše pacientky možnost zjistit včas depresivní a úzkostné stavy uvítaly,“ potvrzuje primář gynekologicko – porodnického oddělení Nemocnice Neratovice MUDr. Stanislav Martan. Vědci z NUDZ by proto rádi projekt rozšířili i do dalších porodnic, vše však záleží na dostupnosti psychologické a psychiatrické péče pro ženy v těhotenství a po porodu v dané lokalitě. „Aktuálně také dokončujeme přípravu pilotního projektu pro screening v gynekologických ambulancích tak, abychom byli schopni pokrýt opravdu celé období od začátku těhotenství do roku po porodu. Chceme také připravit webovou aplikaci, aby si základní screening mohly udělat ženy samy doma prostřednictvím počítače. Na této webové aplikaci aktuálně pracujeme s neziskovou organizací Úsměv mámy, která se problematice v ČR dlouhodobě věnuje. Nyní mapujeme síť poskytovatelů péče o duševní zdraví pro ženy v perinatálním období tak, abychom ženám mohli na základě screeningu doporučit, kam se obrátit pro podporu,“ uzavírá doktor Šebela.